

ارزیابی تغییر کیفیت برخی از پارامترهای آب رودخانه کارون در یک بازه زمانی چهار ساله

علی عسکر کلاه‌کج^۱، ابراهیم پناهپور*^۲ و علی غلامی^۲

(۱) دانش‌آموخته‌ی کارشناسی ارشد رشته خاکشناسی، پردیس علوم و تحقیقات خوزستان، دانشگاه آزاد اسلامی، اهواز، ایران.

(۲) عضو هیات علمی گروه خاکشناسی، دانشکده کشاورزی و منابع طبیعی، واحد اهواز، دانشگاه آزاد اسلامی، اهواز، ایران.

* نویسنده مسئول: e.panahpour@gmail.com

چکیده

منابع آب‌های سطحی به‌ویژه رودخانه‌ها به علت موارد استفاده بسیاری که دارند بیشتر از دیگر منابع در معرض خطر می‌باشند. هدف از انجام این مطالعه بررسی برخی از پارامترهای کیفی آب رودخانه کارون در بازه‌ی مکانی گتوند تا اهواز طی سال‌های ۱۳۹۲-۱۳۸۹ بود. داده‌های بررسی شده در این تحقیق، از اندازه‌گیری میانگین سالانه پارامترهای بیوشیمیایی در نه ایستگاه نمونه‌برداری اداره کل امور آب استان خوزستان تهیه شد. به منظور بررسی روند تغییرات کیفی آب رودخانه از آزمون تعقیبی LSD استفاده شد. نتایج بررسی‌ها نشان داد که میانگین اکسیژن‌خواهی شیمیایی (COD) در بین ایستگاه‌ها تفاوت معناداری نداشته ولی میانگین اکسیژن محلول (DO) و اکسیژن‌خواهی بیوشیمیایی (BOD₅) دارای تفاوت معنی‌داری در بین ایستگاه‌ها بود. طوری که بیش‌ترین میانگین (DO) در ایستگاه شماره ۱ (گتوند) به میزان ۹/۱۷ میلی‌گرم در لیتر و بیش‌ترین میانگین (BOD₅) در ایستگاه شماره ۹ (گرگر- بندقیر) به میزان ۴/۳۹ میلی‌گرم در لیتر مشاهده گردید. همچنین میانگین مقدار اکسیژن محلول (DO) تفاوت معناداری نشان نداده اما مقدار میانگین (BOD₅) روند نزولی داشته در حالی که مقدار میانگین (COD) از ۱۱/۸ میلی‌گرم در لیتر در سال ۱۳۸۹ به ۲۰/۲ میلی‌گرم در لیتر در سال ۱۳۹۲ افزایش یافته است که نشان از افزایش آلاینده‌های شیمیایی آب رودخانه می‌باشد. بررسی خواص میکروبیولوژیکی (کلیفرم کل ومدفوعی) در طول سال‌های مطالعاتی، اختلاف معنی‌داری نشان نداد ولی در بین ایستگاه‌های مورد مطالعه، بیش‌ترین آلودگی را ایستگاه‌های شماره ۵ (گرگر- شوشتر) و شماره ۱۵ (اهواز- پل پنجم) با سایر ایستگاه‌ها داشت که حاکی از تراکم جمعیتی در این مناطق بوده طوری که فاضلاب‌های شهری بدون هیچ‌گونه تصفیه‌ای وارد رودخانه می‌شوند.

واژه‌های کلیدی: رودخانه‌ی کارون، ایستگاه‌های نمونه‌برداری، اکسیژن محلول، خواص بیولوژیکی، کلیفرم مدفوعی.